

Nezávislé zisťovanie týkajúce sa diskriminácie

vykonané v zmysle ustanovenia § 1 ods. 2, písm. g) zákona č. 308/1993 Z. z. o zriadení Slovenského národného strediska pre ľudské práva

Slovenské národné stredisko pre ľudské práva (ďalej aj ako „Stredisko“) v rámci nezávislého zisťovania identifikovalo na sociálnej sieti facebook príspevok opisujúci možné porušenie zákazu diskriminácie. Stredisko zároveň reaguje na mediálne správy, ktoré boli v súvislosti s uvedenou vecou publikované.

Z obsahu príspevku a medializovaných správ

Používateľ sociálnej siete v zverejnenom príspevku tvrdí, že incident sa odohral na čerpacej stanici Slovnaft na Lamačskej ceste. Podľa ďalších zverejnených informácií, zamestnanec čerpacej stanice odmietol predat' zákazníkovi diaľničnú známku. Zákazník komunikoval v angličtine, na čo zamestnanec čerpacej stanice zareagoval odmietavou odpoveďou: „*Nerozumiem a ani nechcem rozumieť.*“ Svojou odpoveďou vzbudil pozornosť u ďalších prítomných, ktorí mu požiadavku zákazníka preložili. Zamestnanec zareagoval nasledovne: „*Ja veľmi dobre viem, čo chce, ale nebudem takýmto ľudom nič predávať.*“ Zákazník bol cudzincom, pričom mal tmavšiu farbu pleti.

Svedok incidentu následne opísal vyššie uvedené skutočnosti a zverejnil ich na sociálnej sieti, konkrétne na profile spoločnosti Slovnaft. Spoločnosť zareagovala prostredníctvom svojho hovorca nasledovne: „*Po dôkladnom preverení udalosti sa ospravedľujeme dotknutému zahraničnému zákazníkovi, svedkom konfliktu a ďalším, ktorých sa táto situácia dotýka. Priznávame zlyhanie obsluhy a jej neprimerané a nezvládnuté správanie nás mrzí. Prejavy rasizmu a neznášanlivosti sú v rozpore s našimi etickými hodnotami a odmietame ich na čerpacích staniciach Slovnaft tolerovať. V prípade ďalšieho pochybenia vyvodíme voči obsluhujúcemu personálu zodpovednosť.*“¹

Právny rozbor v zmysle antidiskriminačnej legislatívy

Za účelom uplatňovania relevantných nárokov, resp. sekundárnych práv vyplývajúcich z nedodržania zásady rovnakého zaobchádzania, by mali byť už zo skutkového, prípadne tvrdeného stavu na prvý pohľad identifikovateľné základné hmotnoprávne predpoklady toho, aby určité konanie či opomenutie bolo možné označiť za diskriminačné. Konkrétne ide o identifikáciu chráneného

¹ Zverejnené prostredníctvom webovej adresy www.hnonline.sk dňa 06.08.2017.

dôvodu, chránenej oblasti a formy diskriminácie.

Vzhľadom k opísaným skutočnostiam, ktoré tvoria obsah zverejneného statusu na sociálnej sieti, možno dospieť k dôvodným záverom o porušení zákazu diskriminácie. Pokiaľ zamestnanec, ktorý sa dopustil na prvý pohľad protiprávneho konania, nepreukáže, že diaľničnú známku odmietol predat' dotknutej osobe z iného dôvodu, možno sa dôvodne domnievať, že konal v rozpore s platnou a účinnou antidiskriminačnou legislatívou.

V opísanom prípade by tak išlo o priamu diskrimináciu v oblasti poskytovania tovarov a služieb, pričom v danom prípade sú identifikovateľnými viaceré chránené dôvody. Môže ísť o chránený dôvod farbi pleti, národnosti či iného postavenia. Kľúčovú úlohu v tomto prípade zohrávajú svedkovia. Pokiaľ ide o obeť diskriminácie, tá má právo dožadovať sa primárne satisfakčných nárokov a to v prvom rade ospravedlnenia a až následne náhrady nemajetkovej ujmy.

Medzi diskriminačným dôvodom a konkrétnym konaním či opomenutím konania určitého subjektu musí navyše existovať príčinná súvislosť. V medializovanom prípade ide o hľadanie odpovede na otázku či zamestnanec svojím konaním vylúčil osoby tmavšej farby pleti z možnosti zakúpiť si produkty predávané na čerpacej stanici. Stredisko upozorňuje, že táto otázka je predmetom dokazovania, avšak na základe vyššie uvedených vyjadrení zamestnanca a tvrdenia svedka incidentu „*ja som však už tušil, že problém je zrejme tmavšia farba pleti*“, je vysoko pravdepodobným záverom o príčinnej súvislosti medzi odmietavým postojom zamestnanca a farbou pleti zákazníka.

Stredisko hodnotí pozitívne rýchlu reakciu spoločnosti na konanie jej zamestnanca. Zároveň hodnotí pozitívne aj formu akou spoločnosť vydala ospravedlňujúce stanovisko, pričom sa zároveň verejne dištancovala od konania svojho zamestnanca a verejným vyhlásením sa zaručila, že v budúcnosti podnikne všetky potrebné kroky, aby predchádzal diskriminácii zo strany svojich zamestnancov smerom k zákazníkom. Spoločnosť upozornila zamestnanca, že v prípade opakovania sa obdobného správania k zákazníkom, vyvodí voči nemu konkrétne pracovnoprávne následky.

V kontexte predchádzania diskriminácii Stredisko dáva do pozornosti ustanovenie § 1 ods. 2, písm. d) zákona č. 308/1993 Z. z. o zriadení Slovenského národného strediska pre ľudské práva v znení neskorších právnych predpisov. Podľa uvedeného ustanovenia Stredisko „*pripravuje vzdelávacie aktivity a podieľa sa na informačných kampaniach s cieľom zvyšovania tolerancie spoločnosti.*“ Stredisko tak poskytuje záujemcom bezplatné vzdelávanie v uvedenej oblasti, čím zvyšuje mieru tolerancie v spoločnosti a prispieva k predchádzaniu porušovania zákazu diskriminácie.

Záver

Podľa právneho názoru Strediska, opísané konanie zamestnanca čerpacej stanice vykazuje všetky znaky porušenia zákazu diskriminácie. Stredisko vníma pozitívne postoj zamestnávateľa

SLOVENSKÉ NÁRODNÉ STREDISKO PRE ĽUDSKÉ PRÁVA

a následné kroky, ktoré prijal vo vzťahu k obeti diskriminácie, verejnosti, ako aj vo vzťahu k svojmu zamestnancovi. Vzhľadom k ťažkostiam s kontaktovaním obete diskriminácie, je zverejnenie ospravedlnenia spoločnosti primeraným zadosťučinením. Stredisko však apeluje na zamestnávateľov, aby vyvíjali aktivity smerujúce k zvyšovaniu úrovne tolerancie svojich zamestnancov, a to či už prostredníctvom vzdelávacích aktivít Strediska alebo iných účinných prostriedkov, ktorých cieľom je predchádzanie porušovania zákazu diskriminácie v spoločnosti.